

Ե Ձ Ր Ա Կ Ա Ց ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ՀՀ ՊՆ «Մարշալ Ա. Խանփերյանցի անվան ռազմական ավիացիոն համալսարան» պետական հիմնարկի ինստիտուցիոնալ կարողությունների հավատարմագրման մասին

Ընդհանուր տեղեկություն հաստատության մասին

Հաստատության լրիվ անվանումը	«Հայաստանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարության մարշալ Արմենակ Խանփերյանցի անվան ռազմական ավիացիոն համալսարան» պետական հիմնարկ
Գործունեության հասցեն Նախորդ հավատարմագրման մասին որոշումը և ժամկետը	Արշակունյաց 89, Երևան, Հայաստան Չի ունեցել

ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ՀԻՄՔԸ

«Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամը (այսուհետ՝ ՈԱԱԿ), ղեկավարվելով ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 978-Ն որոշմամբ հաստատված «ՀՀ մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման» կարգով, «ՀՀ մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշները հաստատելու մասին» 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 959-Ն որոշմամբ, «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգով, ՈԱԱԿ-ի ներկայացուցիչների, փորձագիտական խմբի, գործընթացի ՈԱԱԿ համակարգողի մասնակցությամբ քննարկվեց «Մարշալ Ա. Խանփերյանցի անվան ռազմական ավիացիոն համալսարան» պետական հիմնարկի (այսուհետ՝ ՌԱՀ կամ ՌՌԻՀ) կողմից ներկայացված ինքնավերլուծության, փորձագիտական զեկույցի, զեկույցում նշված թերությունների վերացման գործողությունների ծրագրի և այդ ծրագրի վերաբերյալ փորձագիտական խմբի կարծիքի հիման վրա կազմված համալսարանի ինստիտուցիոնալ կարողությունների վերաբերյալ ՈԱԱԿ-ի եզրակացության նախագիծը:

Քննարկման արդյունքում ամրագրվեց հետևյալը.

Հավատարմագրման գործընթացի հիմնական փուլերն իրականացվել են հետևյալ ժամկետներում.

դիմում-հայտի ներկայացում՝	31 օգոստոս 2017
բուհի ինքնավերլուծության ներկայացում՝	21 փետրվար 2018
փորձագիտական այցի իրականացում՝	04-07 հունիս 2018
փորձագիտական զեկույցի ներկայացում՝	05 սեպտեմբեր 2018
թերությունների վերացման ծրագրի ներկայացում՝	08 հոկտեմբեր 2018

ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Փորձաքննությունն իրականացրել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգ»-ի պահանջներին համապատասխան ձևավորված անկախ փորձագետների խումբը¹: Գնահատումը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 959-Ն որոշմամբ հաստատված ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման 10 չափանիշներով²:

ՀԱՄԱՌՈՏ ԱԿՆԱՐԿ

Գնահատում իրականացնելիս հաշվի է առնվել, որ ՌԱՀ-ը, համաձայն իր առաքելության, «ՀՀ ՊՆ համակարգում բակալավրի և լրացուցիչ կրթական ծրագրերով բարձրագույն ուսումնական մասնագիտական կրթություն իրականացնող ուսումնական հաստատություն է, որը հիմնվելով ազգային կրթական փորձի և ուսումնական կրթության ոլորտում առկա միջազգային զարգացումների վրա, իր գործունեությունը նպատակաուղղում է բարձրագույն ուսումնական ավիացիոն, կապի և հակաօդային պաշտպանության մասնագիտական որակավորմամբ կադրերի պատրաստմանը և վերապատրաստմանը՝ ՀՀ ՊՆ կրթական և ուսումնական կարիքները բավարարելու նպատակով»: ՌԱՀ-ի հիմնական նպատակն է՝ Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի կարիքները բավարարելու համար կրթական ծառայությունների մատուցումը, ուսումնական և գիտական ծրագրերի ստեղծումն ու դրանց իրականացումը:

ՌԱՀ-ի վարած քաղաքականությունն ու ծավալած գործունեությունն ընդհանուր առմամբ համապատասխանում են հաստատության որդեգրած առաքելությանը, որն էլ համահունչ է ՀՀ Որակավորումների ազգային շրջանակին: Ռազմավարական ծրագրի մշակումն իրականացվել է ՀՀ ՋՈՒ 2016-2020թթ. զարգացման պլանին համապատասխան՝ ուսումնական կրթության և ՌԱՀ-ին վերաբերող մասով: Դրական է շահակիցների մասնակցությունը ուսումնական պլանավորման գործընթացում: ՌԱՀ-ի արտաքին շահակիցների շրջանակը ներառում է ՀՀ ՋՈՒ գլխավոր շտաբը, ՀՀ ՊՆ շահագրգիռ վարչությունները, համալսարանի թողարկող կադրերով համալրվող զորամասերը, իսկ ներքին շահակիցներն են դասախոսական, ուսումնասովանողական և վարչական կազմի ներկայացուցիչները, կուրսանտները: Ռազմավարական պլանավորման տեսակետից անհրաժեշտ է, որ ՌԱՀ-ը ուշադրությունը կենտրոնացնի կրթության առաջանցիկության խնդրի վրա, որը կնպաստի համալսարանի զարգացման ուղղությունների հստակեցման և նորարարական ուսումնասիրությունների իրականացմանը:

Առկա է շրջանավարտների հետ մշտական կապ, զորամասերից մշտապես ներկայացվում են կարծիքներ շրջանավարտների վերաբերյալ, որոնց հիման վրա բարելավվում են կրթական ծրագրերը: Մակայն կարևոր է, որ շրջանավարտների վերաբերյալ զորամասերից ստացվող կարծիքները պարբերաբար քննարկվեն ամբիոնների պետերի և դասախոսական կազմի ներկայացուցիչների հետ՝ ՄԿԾ-ներում իրականացվող փոփոխությունները նպատակային դարձնելու համար:

ՌԱՀ-ն իրականացնում է բարձրագույն ուսումնական մասնագիտական կրթությամբ բակալավրի աստիճանով մասնագետների պատրաստում՝ 4-ամյա և 5-ամյա ծրագրերով, միամյա դասընթացներ «ՀՕՊ միջոցների շահագործում» և «Ռադիոկապի ուսումնական տեխնիկա» մասնագիտություններով, ինչպես նաև կազմակերպում է սպայական կազմի որակավորման բարձրագույն դասընթացներ: Համալսարանի չորս ֆակուլտետներում իրականացվում է բակալավրական 13 կրթական ծրագիր,

¹ Հավելված 1՝ Փորձագիտական խմբի կազմը և ՈԱԱԿ-ի աջակցող անձնակազմը

² Հավելված 2՝ Ամփոփ գնահատում

որոնցից «Անօդաչու թռչող սարքերի շահագործում և կիրառում» մասնագիտությունը առաջին անգամ ներդրվել է 2017-2018 ուսումնական տարվանից:

ՌԱՀ-ում ՄԿԾ-ների մշակման ժամանակ, ուսումնառության ակնկալվող արդյունքները ձևակերպելիս, պետական կրթական չափորոշիչների հետ համատեղ հիմք է ընդունվել ՌԱՀ առաքելությունը՝ զուգահեռ համապատասխանություն ստեղծելով նաև ՌԱՀ-ի 6-րդ մակարդակի բնութագրերի հետ: Փորձ է արվել նաև համապատասխանեցնել ՄԿԾ վերջնարդյունքները Դուբլինյան նկարագրիչների և ABET-ի չափանիշների հետ: Դրական է, որ ռուսի ՄԿԾ-ները պարբերաբար վերանայվում և բարելավվում են արտաքին շահակիցների արձագանքների հիման վրա: Բացի այդ, ՀՀ նախագահի անմիջական ենթակայությամբ գործող Գլխավոր ռազմական տեսչությունը (այսուհետ՝ ԳՌՏ) յուրաքանչյուր 5 տարին մեկ իրականացնում է համալսարանի գործունեության, այդ թվում նաև կրթական ծրագրերի, հիմնական և փոփոխական անձնակազմի գործիմացության համընդհանուր գնահատում հաստատված չափանիշներով: Ուսումնասիրության ժամանակ ՌԱՀ-ը դիտարկվում է միաժամանակ և՛ որպես զորամաս, և՛ որպես ռազմաուսումնական հաստատություն: Սակայն ՄԿԾ-ների վերանայման գործընթացներում կուրսանտների ընդգրկվածությունը թույլ է, ինչն էլ խոչընդոտում է կուրսանտների լիարժեք մասնակցությանը իրենց կրթության կազմակերպման գործընթացին: ՄԿԾ-ներում քիչ են նաև ճարտարագիտական բլոկի առարկաները, որը կարող է խոչընդոտել ծրագրերով սահմանված կոմպետենցիաների ձեռքբերմանը:

Դասավանդման ժամանակ կիրառվում է առաջադրանքի վրա հիմնված ուսուցում, որը նպաստում է կուրսանտների մոտ վերլուծական և կառավարչական հմտությունների զարգացմանը: Ասանհրաժեշտ է, որ ՌԱՀ-ը ուսուցման գործընթացում խթանի նորարական մեթոդների կիրառումը, որոնք կնպաստեն կուրսանտների մոտ հետազոտական կարողությունների զարգացմանը և կմեծացնեն պատասխանատվության մակարդակը:

Դրական է, որ ՌԱՀ-ում առկա է կրթական ծրագրերի նպատակներն իրականացնելու համար բարձր որակավարում ունեցող պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնասօժանդակ կազմ: Պաշտոնների տեղակալումը ՌԱՀ-ում մրցույթային է, որը կազմակերպում են ՌԱՀ-ը և ՊՆ-ն համատեղ: ՌԱՀ-ի ՄԿԾ-ներում պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի մասնագիտական որակներին ներկայացվող պահանջները ընդհանրական են, առկա չեն դասախոսական կազմի տարակարգերի պաշտոնի անձնագրեր:

Միևնույն ժամանակ որոշ մասնագիտությունների գծով սերնդափոխության սահուն իրականացման վտանգ կա, քանի որ նեղ մասնագիտական առարկաների գծով մասնագետները շատ չեն: Մեծ է դասախոսների ծանրաբեռնվածությունը, ինչը խոչընդոտում է դասախոսների կողմից հետազոտությունների իրականացմանը: Կարգերի համալրման տեսանկյունից, կարևոր է, որ ՌԱՀ-ը հիմնարար առարկաների համար մշտապես համագործակցի քաղաքացիական բուհերի հետ: Կարևոր է նաև ապահովել մեկ առարկայի համար երկու և ավելի դասախոսների առկայություն, որը կնպաստի կազմի կայունությանը, ծանրաբեռնվածության փոքրացմանը և կաշխուժացնի կոլեգիալ հաղորդակցությունը դասախոսների միջև:

Համալսարանում պարբերաբար անցկացվում են դասախոսների վերապատրաստումներ և որակավորման բարձրացման միջոցառումներ, ինչպես նաև այդ նպատակով տեղի են ունենում կարճաժամկետ և երկարաժամկետ գործուղումներ: ՌԱՀ-ում իրականացվում են ՊԳ կազմի գնահատումներ ինչպես կուրսանտական հարցումների, այնպես էլ պարբերաբար իրականացվող դասալուսումների, Որակի ապահովման և վերլուծության (այսուհետ՝ ՈԱՎ) բաժնի կողմից իրականացվող ընթացիկ մշտադիտարկումների, կուրսանտների տարեկան առաջադիմության դինամիկայի վերլուծությունների միջոցով, որոնք նպաստում են դասավանդման որակի շարունակական բարելավմանը:

Ընդհանուր առմամբ, ՌԱՀ-ի ռեսուրսները այսօր ապահովում են կրթական ծրագրերի իրականացումը: Միևնույն ժամանակ կարևոր է, որ ՌԱՀ-ը և ՀՀ ՊՆ-ն ուղիներ որոնեն ՌԱՀ-ի զարգացմանը նպատակաուղղված անհրաժեշտ ռեսուրսներով ապահովելու համար:

Մասնագիտական լսարանները, լաբորատորիաները և վարժարանները տեխնիկական միջոցներով վերահագեցման անհրաժեշտություն ունեն, ինչի մասին փաստեցին նաև փորձագիտական խմբի հետ հանդիպման մասնակիցները: ՌԱՀ-ում կատարված հարցումները ցույց են տալիս, որ կուրսանտական և ՊԴ կազմը բավարարված չեն գրադարանային ռեսուրսներից, որը մտահոգիչ է ՄԿԾ-ների իրականացման և վերջնարդյունքների ձեռք բերման տեսանկյունից: ՌԱՀ-ում որոշ սարքավորումների, լաբորատորիաների և տեխնիկայի բացակայության պատճառով պարապմունքների մի մասն անցկացվում է գորամասերում և քաղաքացիական բուհերում: Կուրսանտների և ՊԴ կազմը նպատակահարմար է համարում հենց համալսարանում այդ պարապմունքների անցկացումը, ինչը կնվազեցնի և ժամանակային, և տրանսպորտային ծախսերը:

ՌԱՀ-ում գործում են կուրսանտների հավաքագրման և ընդունելության հստակ մեխանիզմներ: Վերջին տարիներին կուրսանտների թվի նվազում է նկատվում ՀՕՊ և Կապի ֆակուլտետներում, ի տարբերություն ավիացիայի ֆակուլտետի:

Համալսարանի կուրսանտները հիմնականում գոհ են կրթական միջավայրից և կրթության կազմակերպումից: Կուրսանտները հնարավորություն ունեն դասախոսների հետ համատեղ մասնակցելու հետազոտական աշխատանքներին, մինչև ժամանակ նրանց առավել մեծ ներգրավվածությունը գիտահետազոտական աշխատանքներում կնպաստի կուրսանտների վերլուծական կարողությունների զարգացմանը: ՌԱՀ-ում առկա են կուրսանտներին տրամադրվող կրթական և խորհրդատվական ծառայությունների գնահատման մեխանիզմներ, որոնք նպաստում են մատուցվող ծառայությունների որակի բարելավմանը և կուրսանտների կարիքների հաշվի առնմանը:

ՌԱՀ-ում առկա են հետազոտական ոլորտում իր հետաքրքրություններն ու հավակնություններն արտահայտող ռազմավարություն և կարճաժամկետ ծրագրեր, սակայն հետազոտական թեմաների համար սահմանված չէ քայլերի հերթականությունը, և դրանցում արտացոլված չեն ՌԱՀ-ի մասնագիտական ուղղվածությունները: ՌԱՀ-ում զինվորական կոչումների հավասարեցումը գիտական աստիճաններին ոչ միշտ է արդարացված և վտանգում է համալսարանում գիտահետազոտական աշխատանքների իրականացման արդյունավետությանը: Թույլ է բուհի և գիտական հաստատությունների միջև հետազոտությանն առնչվող կապը, որը կարող էր արտահայտվել համատեղ գիտական ծրագրեր իրականացնելով: Համալսարանի աշխատակիցների կողմից հրատարակվող հոդվածների սակավությունը անհանգստացնող է, քանի որ այն ցույց է տալիս իրականացվող հետազոտական աշխատանքների ցածր ակտիվությունը: Իրականացվող հետազոտությունները դեռևս չեն հանդիսանում ուսուցման բաղկացուցիչ մաս, որը կարող է բացասաբար ազդել կրթական վերջնարդյունքների ձևավորման վրա: Կարևոր է, որ ՌԱՀ-ի կողմից նորարարական բնույթի ուսումնասիրությունները խրախուսվեն, որոնցում ներգրավված կլինեն ինչպես դասախոսներ, այնպես էլ կուրսանտներ:

Միջազգային կապերի և համագործակցության ոլորտում համալսարանի իրավասությունները խիստ սահմանափակ են, և համալսարանի գործունեությունը այս ոլորտում կարգավորում է ՀՀ ՊՆ համապատասխան բաժինը: Մինչև ժամանակ, միջազգային համագործակցության խոչընդոտների հաղթահարման հնարավորությունները համալսարանի կողմից դեռևս ուսումնասիրված չեն, որը խանգարում է միջազգայնացման և արտաքին կապերի հետագա զարգացմանը: Ներկայում, ՌԱՀ-ում պլանավորված չեն համապատասխան գործողություններ, առկա չեն անհրաժեշտ ֆինանսական և մարդկային ռեսուրսներ արտաքին կապերի համակողմանի զարգացումը, ՀՀ բարձրագույն կրթական համակարգին ինտեգրվածության շրջանակի ընդլայնումը, օտարերկրյա ՌՈՒՀ-երի հետ համագործակցությունը, միջազգային փորձի ուսումնասիրությունները խթանելու համար: ՌԱՀ-ը պետք է փորձի միջազգայնացման ոլորտում ոչ ստանդարտ, նորարարական մեթոդներ օգտագործի ոլորտի զարգացումը խթանելու համար:

Թեև ՌԱՀ-ում տարվում են օտար լեզուների իմացության մակարդակի բարելավման ուղղությամբ աշխատանքներ, այնուամենայնիվ ինչպես դասախոսների, այնպես էլ կուրսանտների շրջանում անզլերենի, իսկ կուրսանտների շրջանում նաև ռուսերենի իմացության մակարդակի

բարձրացման անհրաժեշտություն կա, որը կնպաստի օտար լեզուներով գրականության ուսումնասիրմանը, արտաքին կապերի զարգացմանը և միջազգայնացման գործընթացում դասախոսների և կուրսանտների ներգրավվածության բարձրացմանը: Անհրաժեշտություն կա նաև ՄԿԾ-ներում ներառել տարածաշրջանի /վրացերեն, թուրքերեն, ադրբեջաներեն, պարսկերեն/ լեզուների ուսումնասիրությունը:

Համալսարանի կառավարման համակարգն ունի իր յուրահատկությունը, քանի որ բուհական համակարգին բնորոշ կառուցվածքը մեկտեղված է զորամասային կարգավիճակից բխող պահանջների հետ: ՌԱՀ-ի պետը ի պաշտոնե իրավասու է միանձնյա որոշումներ կայացնել, որոնք կենսագործվում են հրամաններով և պարտադիր են կատարման գորամասի ողջ անձնակազմի համար: Մյուս կողմից, որոշումները կարող են քննարկվել կոլեգիալ կառավարման խորհուրդներում: Որպես ռազմական կառույց, ՌԱՀ-ի կառավարումն ու վարչարարությունն իրականացվում է սահմանված քաղաքականության և ընթացակարգերի միջոցով, կառավարման մարմինները գործում են հաստատված աշխատակարգերով, որոնք ապահովում են կառավարման համակարգի կանոնակարգվածությունը: ՌԱՀ-ի գործող կառավարման համակարգը, միտված լինելով ՌԱՀ առաքելության ու նպատակների իրականացմանը, ապահովում է որոշումներ կայացնելու կանոնակարգված գործընթաց: Որոշումների կայացմանը մասնակցում են ՊՆ համապատասխան վարչությունները՝ որպես արտաքին շահակիցներ: Մինույն ժամանակ, ՊԴ կազմի ներկայացուցիչները և կուրսանտները պասիվ մասնակցություն ունեն իրենց առնչվող որոշումների կայացման գործընթացում, ինչը կարող է խոչընդոտել ուսումնական հաստատության՝ որպես «համալսարանի» առաջընթացին և գործունեության արդյունավետությանը:

ՌԱՀ-ը ֆինանսական մուտքեր ստանում է ՀՀ պաշտպանության նախարարությունից: Դրական է, որ ռուհում առկա է ֆինանսական միջոցների բաշխման ձևավորված մեխանիզմ: Տարեկան բյուջեում նախատեսվում են որոշակի ծախսեր, որոնք ուղղված են բուհի նպատակների իրականացմանը, սակայն ծախսերը մանրամասնեցված չեն ըստ ռազմավարական նպատակների և կրթական ծրագրերի, որն առավել հասցեական կդարձներ կատարվող ֆինանսական ներդրումները: ՌԱՀ-ը ուսումնական գործունեությունից, դրամաշնորհներից և այլ աղբյուրներից ֆինանսական մուտքեր չունի: Ֆինանսական ներհոսքի աղբյուրների բազմազանությունը կնպաստի ֆինանսական օպերատիվ խնդիրների արդյունավետ լուծմանը և պահուստային ֆոնդի ձևավորմանը:

Դրական են համալսարանի ջանքերը՝ ուղղված որակի ներքին ապահովման համակարգի ներդրմանը, շարունակական բարելավմանը և որակի մշակույթի ձևավորմանը: Վերջին երկու տարիների ընթացքում կատարված մեծածավալ աշխատանքները հիմքեր են ստեղծել որակի ապահովման համակարգի կայացման համար, որն էլ հետագայում կնպաստի գործընթացների կանոնակարգվածությանը և շարունակական բարելավմանը: Դրական է, որ որակի ապահովման գործընթացների կառավարման նպատակով ՌԱՀ-ը տրամադրում է անհրաժեշտ մարդկային և նյութական ռեսուրսներ: Մինույն ժամանակ ՌԱՀ-ի ղեկավարությունը մշտապես աջակցում է որակի ապահովման գործընթացների իրականացմանը, իսկ ՌԱՎ բաժնի աշխատակիցներն անցնում են ազգային և միջազգային կառույցների կողմից իրականացվող վերապատրաստումներ: Այս ամենը նպաստում է որակի ապահովման կառույցի կայացմանն ու աշխատակիցների մասնագիտական առաջխաղացմանը: Մյուս կողմից, ռազմական կրթության առանձնահատկություններով պայմանավորված կան անհամապատասխանություններ ՀՀ կրթական դաշտում գործող որակի ապահովման պահանջների հետ (թափանցիկության, տեղեկատվության հասանելիության, գործընթացներում շահակիցների ակտիվ ներգրավման և այլնի):

Հաստատության ուժեղ կողմերն են.

1. Համալսարանի ռազմավարական նպատակների ու խնդիրների հստակությունը և ՀՀ ՊՆ կարիքներին համապատասխանությունը:

2. ՌԱՀ-ի կառավարման ու վարչարարության հստակ քաղաքականությունը և գործող ներքինից վերև հաշվետվողականության համակարգը:
3. ՄԿԾ-ներում պատվիրատու հանդիսացող արտաքին շահակիցների կարիքների հաշվի առնումը:
4. Շրջանավարտների 100 տոկոս զբաղվածությունը սովորելու ընթացքում կուրսանտների գուման և ՌԱՀ-ի ջանքերի հաշվին:
5. Ռազմական էթիկայի կանոնների հստակությունը և պահպանումը ՌԱՀ-ի կողմից:
6. Բարձր որակավորում ունեցող, ռազմական կրթության պահանջներն ապահովող պրոֆեսորադասախոսական կազմը:
7. Կրթական ծրագրերն իրականացնելու համար համապատասխան նյութատեխնիկական բազայի հասանելիությունը:
8. Հասարակությանը գիտելիքների և արժեքների փոխանցման գործուն մեխանիզմները:
9. Որակի ապահովման համակարգի ներդրումը և մասնագետների ներգրավվածությունը, որակի ապահովման ստորաբաժանման աշխատակիցների բարձր մոտիվացիայի առկայությունը որակի մշակույթի ձևավորման և զարգացման համար:

Հաստատության թույլ կողմերն են.

1. Համալսարանի ինքնավարության պակասը:
2. Համալսարանի գործունեության թափանցիկության պակասը լայն հասարակության շրջանում:
3. Դասախոսների խիստ ծանրաբեռնվածությունը և որոշ մասնագիտական դասընթացների հիմնական դասախոսների պակասը:
4. Կուրսանտների գիտահետազոտական աշխատանքներում ներգրավվածության սակավությունը:
5. ՌԱՀ-ում ուսումնական գործընթացին զուգահեռ գիտահետազոտական գործունեությամբ զբաղվելու, գիտական աստիճան ունենալու համար սպաների մոտիվացիայի բացակայությունը:
6. Որոշ մասնագիտական առարկաների համար լաբորատոր սարքավորումների պակասը:
7. Միջազգային համագործակցության ցածր մակարդակը:
8. Դասախոսների և կուրսանտների միջազգային շարժունության սակավությունը:
9. Կուրսանտների օտար լեզվով մասնագիտական հաղորդակցման կարողությունների թույլ մակարդակը:

Բարձրագույն կրթության եվրոպական տարածքին (ԵԲԿՏ) ՄՈՒՀ-ի ինտեգրվելու հավակնությունների տեսանկյունից միջազգային փորձագետը ներկայացրել է իր դիտարկումներները: Եզրակացությունն այնպիսին է, որ ՌԱՀ-ի ստանձնած առաքելությունն ու նրա առջև դրված նպատակները սահմանված են համալսարանի կանոնադրության մեջ և ամբողջությամբ համաձայնեցված են ՀՀ ՊՆ-ի հետ: ՌԱՀ-ի ՄԿԾ-ները ձևավորված են համաձայն ՀՀ ՊՆ պահանջներին և ուղղված են համալսարանի առաքելության ու նպատակների իրականացմանը: Միջազգայնացումը կատարվում է այն հնարավորությունների սահմաններում, որոնք սահմանված են ՊՆ դրույթների և գորամասերի կանոնադրությունների պահանջներով: Մերտ համագործակցություն կա տարբեր երկրների դեսպանատների հետ: Այնուամենայնիվ, անհրաժեշտ է կուրսանտների ռուսերենի և անգլերենի իմացության մակարդակը բարելավել, ինչպես նաև անհրաժեշտ է ՄՈՒՀ-ում հնարավորություն ստեղծել ուսումնասիրելու հարևան պետությունների լեզուները (ադրբեջաներեն, վրացերեն, պարսկերեն, թուրքերեն):

**ՌԱԶՄԱԿԱՆ ԱՎԻԱՅԻՈՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ
ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑԻ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՏԱՐԲԵՐԱԿԻ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

Զեկույցի վերաբերյալ իր դիտողություններն ու մեկնաբանություններն ՌԱՀ-ն ուղարկել է ՌԱԱԿ 02.08.2018թ.: Բուհն իր դիտողություններն ու մեկնաբանությունները ներկայացրել է հայերեն լեզվով, որոնք տրամադրվել են տեղացի փորձագետներին: Դիտողությունների վերաբերյալ 2018թ. օգոստոսի 29-ին ՌԱԱԿ-ը կազմակերպել է բուհի և փորձագիտական խմբի ներկայացուցիչների հանդիպում, որի ժամանակ էլ ներկայացվել է խմբի պատասխանը: Հաշվի առնելով բուհի մեկնաբանությունները՝ փորձագիտական խումբը կազմել է զեկույցի վերջնական տարբերակը, որը խմբի կողմից հաստատվել է 03.09.2018թ.:

ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ ՆՇՎԱԾ ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱՑՄԱՆ ԲՈՒՀԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

ՌԱՀ-ն ընդունում է, որ փորձագիտական խմբի կողմից տրամադրված խորհրդատվությունները բուհի ռազմավարության շրջանակներում են, և ներկայացրել է փորձագիտական զեկույցում նշված թերությունների վերացման Գործողությունների ծրագիր և Ժամանակացույց:

Փորձագիտական խումբը, ուսումնասիրելով վերջնական զեկույցի խորհրդատվությունների հիման վրա ՌԱՀ-ի կազմած ինստիտուցիոնալ կարողությունների բարելավումների պլանը, եզրակացնում է.

ՄՈՒՀ-ը, հաշվի առնելով փորձագիտական խմբի ներկայացրած խորհրդատվությունները, բացահայտված հիմնախնդիրների լուծման նպատակով հանձնառել է բարեփոխել իր գործունեության բոլոր ոլորտները, մասնավորապես՝

- սահմանված ակնկալվող արդյունքների մեծ մասը համապատասխանում է փորձագիտական խմբի կողմից սպասվող բարելավումներին,
- նախատեսվող միջանկյալ արդյունքների համադրումը թույլ է տալիս եզրակացնել, որ պլանավորված գործողությունների մեծ մասի ակնկալվող արդյունքը հասանելի է,
- պլանում սահմանված են գործողությունների իրականացման համար պատասխանատու անձիք և թիմեր,
- արդյունքների մեծ մասի ձեռքբերման համար տրամադրված են համապատասխան ռեսուրսներ,
- արդյունքների մեծ մասի ձեռքբերման համար տրամադրված է իրատեսական ժամկետ,
- գործողությունները գնահատելու համար առկա են իրականացման չափման ցուցիչներ, սակայն ազդեցության ցուցիչները առկա չեն:

Փորձագիտական զեկույցում նշված թերությունների վերացման պլանի ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ ՌԱՀ-ը հիմնականում հաշվի է առել փորձագիտական խմբի խորհրդատվությունները, մատնանշած թերությունները և պատրաստակամություն է հայտնում շտկել դրանք: Թերությունների վերացման ՄՈՒՀ-ի ներկայացրած ծրագրի հիմնական մասի իրականացումը տիպեր չի պարունակում: Բարելավմանը միտված գործողությունները և վերջիններիս իրականացման քայլերը հիմնականում ներկայացված են փորձագիտական խմբի առաջարկներին համահունչ:

Փորձաքննության արդյունքում փորձագիտական խումբը, կիրառելով «անբավարար» և «բավարար» գնահատման սանդղակը³, Համալսարանի ինստիտուցիոնալ կարողություններն՝ ըստ հավատարմագրման չափանիշների գնահատել է.

ՉԱՓԱՆԻՇ	ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
I. Առաքելություն և նպատակներ	Բավարար է
II. Կառավարում և վարչարարություն	Բավարար է
III. Կրթական ծրագրեր	Բավարար է
IV. Ուսանողներ	Բավարար է
V. Պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնասօժանդակ կազմ	Բավարար է
VI. Հետազոտություն և զարգացում	Անբավարար է
VII. Ենթակառուցվածք և ռեսուրսներ	Բավարար է
VIII. Հասարակական պատասխանատվություն	Բավարար է
IX. Արտաքին կապեր և միջազգայնացում	Անբավարար է
X. Որակի ներքին ապահովման համակարգ	Բավարար է

Ելնելով վերոգրյալից, ՈԱԱԿ-ը Հավատարմագրման հանձնաժողովին առաջարկում է իր որոշման մեջ ՌԱՀ-ի ուշադրությունը հրավիրել հետևյալ կետերի իրականացման վրա.

1) առաջնահերթ լուծում տալ **Հետազոտություն և զարգացում, Արտաքին կապեր և միջազգայնացում** ոլորտներում առկա խնդիրներին,

2) «ՀՀ մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման» կարգի 12 կետով կամ Հավատարմագրման հանձնաժողովի կողմից սահմանված ժամկետներում պարբերաբար ՈԱԱԿ ներկայացնել գրավոր զեկույց իրականացված գործողությունների արդյունքների վերաբերյալ,

3) վերանայել փորձագիտական զեկույցում նշված թերությունների վերացման ծրագիրը՝ հաշվի առնելով փորձագիտական խմբի դիտողությունները ծրագրի վերաբերյալ:

ՈԱԱԿ-ը գտնում է, որ առաջարկվող բարեփոխումները կնպաստեն ինքնավերլուծության զեկույցում ներկայացված Ռազմական Ավիացիոն Համալսարանի հավակնությունների իրականացմանը և հիմք կհանդիսանան հաջորդող գնահատման համար:

 ՈԱԱԿ փորձաքննության
 բաժնի ղեկավար

 Փորձագ. խմբի ղեկավար

 ՈԱԱԿ իրավակարգող

³ Փորձագիտական խումբը գնահատելիս օգտվել է հետևյալ սկզբունքներից.

- անբավարար է, եթե չափանիշի պահանջներին չի համապատասխանում, նման ձևով շարունակելն անթույլատրելի է, և հրատապ բարելավումների անհրաժեշտություն կա,
- բավարար է, եթե համապատասխանում է չափանիշի պահանջներին, չնայած որ կարող է լինել բարելավման անհրաժեշտություն:

Փորձագիտական խմբի կազմը.

ՌԱՀ ինքնավերլուծության և որակի ապահովման գործընթացների արտաքին գնահատումն իրականացվել է փորձագիտական խմբի հետևյալ անդամների կողմից.

- **Հերմինե Գրիգորյան՝** Վանաձորի պետական համալսարան, ֆիզիկամաթեմատիկական ֆակուլտետի դեկան, ֆիզմաթ. գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
- **Ալեքսանդր Կրյաչկո՝** Ս.Պետերբուրգի աերոտիեզերական սարքաշինության պետական համալսարանի ռադիոտեխնիկական և օպտոէլեկտրոնային համակարգերի ամբիոնի վարիչ, տեխնիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՌԴ հավատարմագրված փորձագետ
- **Գեղամ Կարոյան՝** Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարանի Տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների էլեկտրոնիկայի ինստիտուտի տնօրենի տեղակալ, էլեկտրոնային տեխնիկա ամբիոնի դեցենտ, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու
- **Ավետիս Գևորգյան՝** ՀՀ Պետական կառավարման ակադեմիայի Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման բաժնի ղեկավար, տնտեսագիտության թեկնածու
- **Վիգեն Մկրտչյան՝** ԵՊՀ Ռադիոֆիզիկայի ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանող

ՈԱԱԿ-ի աջակցող անձնակազմ.

- **Վարդուհի Գյուլազյան** - ՈԱԱԿ-ի Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային փորձաքննության բաժնի ավագ մասնագետ և ՌԱՀ ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման գործընթացի համակարգող,
- **Արմինե Հախվերդյան**– Հայ-ռուսական համալսարանի շրջանավարտ: